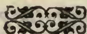
SACELLUM GREGORIANUM LAURENTII FRIZOLII

Lorenzo Frizzoli



M. ANTONII MVRETI
DE LAVRENTII FRIZOLII SACELLO GREGORIANO.





REGORIO quam pontifici construxerat ædem
Altera pontificum gloria Gregorius,
Illa quidem attonitæ mentes defixerat Urbis,
Et veteres longe vicerat historias.
Sed tamen vt toto magis innotesceret orbe,
Quæ crucis augustæ nomen, honosque patet,
Musarum auxilio, doctique ope vatis egebat,
Singula qui cultis versibus exprimeret:
Taliaque altiloquo rerum miracula cantu
Ferret ad Eoos, ferret ad Hesperios.
Ecce meus Laurẽs laudem impiger occupat illã.
Cedite, quot vates Ausonis ora tenet.
Non illi satis est cithara contendere Flacco,
Pindaricisque pares fundere ab ore modos:
Prouocet heroo nisi te quoque Mantua versu:
Sic illum indomitus laudis adurget amor.

Macte age, macte animo, ante alios mihi care sodales,
Per tua sic duplex tēpora laurus eat.
At tu sancte senex, hominū cui summa potestas,
Claudereq; cui cælum, cui reserare licet:
Sume libens, quæ deuoto tibi pectore vates
Dona tuos stratus porrigit ante pedes.
Cuius enim est uirtus seges omnibus ampla poetis,
Hunc quoq. Pieridum munera amare decet.

Laurentij Gambaræ.

Non ope Pieridum diuina poemata condis,
Dum patris æterni concinis ante pedes
Laurenti, ast aura illius confisus ad astra
Ipse tuo haud tenui carmine tendis iter.
Et quantum surgis tranans sublimia, tantum
Gregorij egregium se quoque tollit opus.

Petri Magni.

Aedes Gregorio dicante digna,
Digna & numine, cui dicatur ædes:
Laurens hanc celebrare dignus unus:
Uni cui dederunt nouem sorores
Quantum est eloquij, elegantiaque:

Ergo

Ergo (quod decus est vtrique summum)
Aedes carmine digna, carmen ӕde.

Caroli ex ill. comitib. S. Bonifacij:

Quē remeare iubet Princeps Tyberinus ad au-
Aetheris, & fani diuite sede locat (ras
Gregorium, facis ipse virum volitare per ora,
Cælicolamq. iterum sidera ad alta vehis
Laurēti: hūc etenim egregijs dū laudibus ornas,
Ipsi etiam in cælo gloria parta noua est.

Antonij Quærengi.

Aspice marmoreo spirantia signa sacello.
Viuit in his, dices, sensus imaginibus.
Cerne eadem numeris Laurēti expressa, putabis
Victura æternos hæc simulacra dies.

Ioannis Cargæ.

Culte Romana fidicen camœna,
Seu viros factis, titulisq. claros,
Seu Deum mauis celebrare matre
Virgine natum:

Ede

Ede diuini ſpeciem ſacelli,
Nuper heroo pede quam poliſti.
Hinc vt & ſacro noua Vaticano
Gloria ſurgat:
Et pium nomen, geminiq. ſedem
Gregori ſupplex veneretur orbis,
Donec è cælo tuba ſempiternum
Nuntiet æuum.

Siluij Antoniani.

Credidit auguſto ſolam ſe Roma ſacello
Ornatam magni munere Gregorij.
En illud Laurens diuini carminis arte
Spectandum Eois præbet, & Heſperijs.

Antonij Sulfrinij:

Optime Nazanzi antiſtes tibi condere tecta
Regia, quæ merito maxima Roma ſtupet,
Gregorij potuit ſummi pia cura parentis,
Magnum ſacra orbem qui ditione regit.
Grandia tam grandi ſed dicere munera verſu,
Aut pauci, aut vnus Frizolius potuit.

Aurelij

Aurelij Vrſij.

Hinc cælo æquatam Nazanzi antiſtitis ædem
Mirare: hinc magni nobile vatis opus.
Quàm varie micat intextis pictura lapillis?
Quàm placidum doctæ carmen in aure ſonat?
Non vna nitet arte lapis, non carminis vna
Gloria. vt aſperſum ridet vtrinq. decus?
Prouocat ars artem. victoria nunc fauet ædi,
Nunc tibi Laurenti: laurea cuius erit?

GREGORIO XIII.
Pont. Max.

Da veniam tua ſancte Pater tenuaſſe fatenti
Grandia. non ſtudij hæc culpa, ſed ingenij.
Qui poterant magni vates, ceſſere: relictum
Hoc ſubij ſanæ vix ego mentis onus.
it voluiſſe aliquid. nō laudē, aut munera poſco.
Sat veniam leuibus me reperire modis.

SACELLVM GREGORIANVM

LAVRENTII FRIZOLII.





Xtulerat lucem nitido ſol aureus ortu,
Et iam tempus erat Petri ſub principis ædem
Auguſtam tranſlata, ſacris de more peractis,
Condere Nazanzi monumento antiſtitis oſſa:
Excelſumq. opibus tantis ditare ſacellum,
Gregorij magnum quod habet de nomine nomen.
Concurſus templum populi compleuerat ingens,
Perq. vias gentis celebres properantis eodem
Agmina perpetuo fluxu glomerata ruebant.
Quiſq. nouum miratur opus, fixiſq. ſuperbos
Luminibus fertur ſuſpenſa mente per orbes.
Sedibus huc effuſa ſuis pulcherrima rerum
Pulchrius aſpexiſſe nihil ſe Roma fatetur.
Hic placidi Laurens non infimus accola Aprusa
Sæpe pererratis ſtupefacto lumine templis
Tyrrhenũ Antigenẽ, quo cum loca viſere ſancta,

Et ſtudio extremas pietatis quærere terras
Sueuerat, aggreſſus dictis compellat amicum.
Antigenes, tectis dudum vagor auius altis.
Ignota obijciunt oculis ſe plurima, mentem
Diuerſo quæ ſolicitam in certamine pulſant.
Tu mihi, tu rerum prudens, dum ſacra parantur,
Induitur niuea ſummus dum veſte ſacerdos,
Succurre, & cupido monſtrata ediſſere, ſedes
Quæ liceat patrias repetenti audita referre.
Antigenes iuſſa antiqui facturus amici,
Iucundoq. iterum viſurus tecta labore
Aurea, Laurentem ſic contra affarier orſus.
Tolle oculos, pictoſq. altæ teſtudinis arcus
Suſpiciens, operis mecum ſpectacula tanti,
Perlege, & impoſitas tectis hinc diſce figuras.
Ordine percurrens breuiter tibi ſingula pandam,
Teq. tuis oculis etiam manifeſta docebo.
Aſpice inaurato ſublatam fornice molem,
Ut tollens æquis ſe partibus vndiq. ſurgit,
Leniter & curuans alti faſtigia templi
Interius ſinuat circo caua tecta rotundo.
Conuexi medium (cernis) ſol influit orbem
Lucidus, & radijs luſtrat ſplendentibus ædem,
Infundit vitreiſq. diem ſpecularibus ortam.
Subſtructum longis illic candentia late
Quam bene metātur quadris diſcrimina cælum?
Limi-

Limitibusq. secant variata cacumina certis?
Dimensis (tenues artis ne despice lusus)
In spatijs passim mollis se fundit acanthus,
Inq. ederæ gracilis morem vestigia pandit,
Gramineisq. tholo serpens amplexibus alto
Tollit brachia lenta, racemiferosq. corymbos,
Desinit & tandem in facies hominisve, feræve.
Cancellis foliorum inter circundata flexus
Candelabra vomunt tremulas è vertice flammas
Fœdantes atro non unquam culmina fumo.
Inferius cassas externa luce fenestras,
Et vacuo auratum cingentes ordine tectum
Apta Corinthiaci dirimit fultura laboris,
Circuituq. nitens spectantum lumina pascit:
Glutine qui candent arcus, auroq. renident,
Quorum humeris sublata polo fastigia surgunt,
Ipse vides quæ signa ferant. in stipite ahenum
Implicitis anguem pendentem flexibus alto:
Vipereis ægros recreantem morsibus anguem;
Obductasq. alis facies, volucrumq. figuras.
Tutelam hic orbis non una ex parte dracones
Desecto cauda videas rutilare veneno,
Auxilio innocuas & pandere gentibus alas.
Excubat in vigili custodia lumine, monstris
Barbaricis oritur cristato è vertice terror.
Aspice quà tectis Ephyreæ nititur aureis

Artis opus, gyro in se se ut redeunte corona
Prominet, & pictum candens discriminat orbē?
Hanc subter liquido æternum quæ gaudet Olympo
Cernere erit gētem, vultusque, & discere nomen.
En dextra magnus sacrata volumina versat
Gregorius, cuius gemmis diadema coruscum,
Atq. auro, sacrum triplici caput orbe coronat.
Huic sanctus formamq. gerens, speciemq. columbæ
Spiritus aduolitat, mentemq. docentis, & ora
Cælesti sensu, & verbis cælestibus implet.
Hinc nitidam puro concepit pectore lucem,
Quæ chartis illapsa sacris splendore refulsit,
Et liquidum densas purgauit in æthera nubes.
Hinc rectos animorum habitus dimensus amoris
Limite diuini, sanctis virtutibus orbem
Instituit, feditq. nouos in pectora mores.
Quinetiam patrij flauas ad Tybridis vndas,
Qua Vaticanus nigrantem porrigit vmbram,
Pastorum princeps, ouium quæ cura magistros
Solicitet, qui sint morbi, quæ pabula lætas
Efficiant, fontesq. docet, tristisq. luporum
Queis rabies fugienda modis. In finibus idem
Terrarum extremis, Tamesis quos carmine dulci
Cycnorum resonans herboso interluit amne,
Dum mollit genus indomitum, dum suaue colendi
Flectit in obsequium Christi fera pectora, gentis

Partibus

Partibus adiectæ fidis cognomine gaudet.
Respondet læua linguarum doctus, & oræ
Illyricæ decus eximium, quem nomine sacro
Relligio, meritoq. ornat pietatis honore.
Hic pedibus calcans, quæ vulgus inania captat
Gaudia, contempto circundat corpus amictu,
Longaq. per multas ducens ieiunia luces
Mēbra domat, siluisq. habitās, specubusq. ferarū,
Mansuetum & mulcens (cernis post terga) leonē,
In cruce non vno confixum vulnere Christum,
Et caput, & sanctos lacerum crudeliter artus
Saucius ingenti tantum sibi poscit amore.
Nigrantem oblitus calamum, quē sumpsit, vt vnū
Te fixus spectat? te vt Christe moratur in vno?
At Latios contra patres duo lumina Graiæ
Conuertens in tergum acies, huc respice gentis.
Ille (vides) mitra insignis, qui mente recedit
In sese tota, aduersoq. in codice figit
Obtutum, tollitq. manu, ex sinu atq. volumen,
Corpore procerus, macies cui pallida vultum
Demittit, Basili nomen cognomine magni
Illustrat: claris rediens qui doctus Athenis
Cappadocum patriā decorauit laudibus vrbem.
Eloquio populisq. graui, sanctisq. beatas
Exemplis iter ad sedes monstrauit, & imis
Mortales terris erexit ad æthera curas.

Ille

Ille viros solis agitantes montibus vna
Communem ad vitã, moresque, habitumq. coegit.
Sub sanctis hos suaue iugum tolerare magistris
Edocuit, castaq. inopes splendescere vita
Secretos populo, & fallacis imagine mundi:
Momento incautos rapiens quæ præterit hora,
Et breuia æterno commutat gaudia luctu.
Felices, si certa sibi sententia constet,
Propositumq. petat finem, crebrisq. procellis
Semoti, rapido ventorum à turbine tuta
Aduersa & trucibus mõstris statione quiescant.
Alter, deposito capitis qui tegmine calui
Verticis ostentat summum, quæ mente volutat
Argumenta? poli volitans dum culmina tentat.
Nec secus atq. aquila, aerias quæ vecta per auras
Effugit humanos visus, fuluisq. coactas
Condenso pennis diuerberat aere nubes,
Aetherias superatq. vias, solisq. propinqui
Flammifero victrix defigit lumina currus:
Altiuolans penetrat cœlum, sanctisq. reportat
Magnarum in terras adytis mysteria rerum.
Vnius, triniq. Dei secreta recludit:
Et patre qui procedit amor, natoq. per orbem
Facundo late magnum diffunditur ore.
Quo studio afflatos sensus diuinitus instat
Promere? & humano prudens substernere captu?

Queis calamum ingenij collectis viribus vrget
Arcana æternis mandans cælestia chartis?
Quam largos sophiæ spargit de fonte liquores?
Seu plantas Christi sitientes dulcibus vndis
Irrigat, & ductis reficit viridaria riuis:
Et præter Sasimos gradiens in saltibus oræ
Hellespontiacæ gregibus dat pocula lætis,
Et patrijs liquidos armentis elicit amnes.
Seu magno obstātes torquet cum murmure siluas,
Stirpesque, hirsutosq. vepres sub gurgite voluit:
Eruit & celso tremefactas vertice quercus,
Imbribus ætherijs auctus, venaq. perenni.
Audijt hunc magni tellus Byzantia quondam
Imperij sedes, diri nunc sæua tyranni
Regia, sedantemq. patrum, plebisq. tumultus.
Sacrilegi captæ insidijs fallacibus Ari.
Audiuere vrbes Asiæ cariq. parentis
Defuncti vita, fratrisque, piæq. sororis
Edentem in tristi moderatos funere fletus.
Atq. alios, memori luctus quos donat honore.
Te quoq. Cecropia secum iuuenilibus vrbe
Florentem studijs: mox & meliora secutum
Defleuit sacrum Basili caput, & tua facta,
Et merita egregios cumulauit laude labores.
Nunc puro æternæ radiantes lucis amictu
Ambo Cappadoces, celebres virtutibus ambo,
Vestra

Vestra simul fixis expressa coloribus ora,
Et sacros habitus, & pastoralia Graio
Pallia, sacrataeq. crucis vestigia more
Hac iungi, hac nitida cerni gaudetis in aede.
Laetitiae pater Illyricus, qui fontibus hausit
Alterius vestrum latices, sua gaudia miscet.
In varios an ducta modos, quae condita sacro
Carmina sunt vati memorem? non illa profanis,
Qualia Graiorum prisci cecinere poetae,
Figmentis vacuas hominum tentantia mentes:
Sed pudor intactus canitur: sed carnis inultum
Seruitium vrgetur miserae: quae bella minatur,
Crudeles dominam contra quae comparat hostes:
Aduersarius acer opes, luxumque, merumque,
Furtaque, sublimesq. gradus, fascesq. superbos
Obijcit, & blando sensus pertentat amore:
Pollicitisq. animos tollens mendacibus inflat.
Hunc monitu sancti doctus tu carminis, atras
Pelle crucis signo in tenebras. crucis ille tremiscit
Aspectum, & tantis contendere viribus horret.
O placitis Christo dum moribus aspera format
Pectora, dumq. breuis lacrymans incommoda vitae
Maeret, quam suaui distendit nectare dicta?
Miscet & Aonio stillantia mella lepore?
Nunc breuibus tacita expediã, quod mẽte requi-
Hic genus exigua Nazanzi duxit ab vrbe (ris.
Egre-

Egregium, tanti radians quæ sidere alumni,
Et boreæ pariter fines lustrauit, & austri,
Vnde oritur, quà præcipitans cadit ætherius sol,
Oppositumq. nouis afflat splendoribus orbem.
Hic ille est, sacras hesterno lumine cuius
Relliquias celebri pompa comitante secuti
Ante gradus, molli ascensu quos marmora late
In plateæ tollunt frontem, deuenimus imos:
Constitimusque, patrum donec, sanctiq. senatus
Occurrit sacris fulgens in vestibus ordo.
Maximus ipse pater, caros vt vidit adesse
Thesauros, humilis solio descendit ab alto,
Obuius & pedibus graditur, scalisq. frequenti
Stipatus populi turba descendit, humiq.
Impressis genibus sanctis, & vertice nudo
Supplicis in morem: Nobis saluete beata
Ossa (inquit) celsa tandem veneranda sub æde.
Vos ò qui rexit iam spiritus æthere felix,
Illum deuoti colimus si pectore puro,
Et nos, & populũ hunc spectans, orbẽq. redẽptum
Conciliet, precibusq. Deo commendet amicis.
Sic fatur, lacrymisq. pius rigat ora profusis,
Et tenet incumbens auidis complexibus vrnam.
Exemplo patres tantæ pietatis; & ipsi,
Et populus largis suffundunt lumina riuis;
Ossaq. delubro interea pretiosa reponunt:

Aeterni afflatos ne animos arcana fatigant,
Virgineo purum sumpturi è sanguine corpus?
Arcana ætherijs vel mentibus incomprensa.
Tantus amor cælo humanam traducere gentem.
At multo quod tute magis mirabere, dicam.
Effigies non has liquidi fecere colores.
Templi nulla manus tectis diluta superbis
Pigmenta illeuit: sed versicoloribus ante
Fucatas maculis, incocta & luce nitentes
Tesserulas, docta artificis, studiosaq. cura
Componens, summis infixit glutine ducto
Parietibus: fucum trabeæ, lutumq. cothurnis
Tesserulis duxit, saturo diuersa colore
Vt quæq. effulsit, formans oculosque, genasque,
Mentaq. promissis barbis, mollesq. capillos:
Implicitæq. sinus vestis; celsoq. tiaræ,
Incuruoq. pedo distinctas ordine gemmas:
Et vario pinxit viridantia gramina flore.
Sic alas, sic pectus auis, quæ Phaside venit,
Quæq. coloratis longe defertur ab Indis,
Phœnicisq. caput totiens per sæcla renatæ,
Insignes vario intexunt discrimine plumæ,
Et picturatis decorant lita membra figuris.
Vt summa emineant planis, depressaq. rursus
Corpora subsidant spatijs, capiantq. tuentes:
En clara hinc apices radiauit luce coruscos.

 Obscuro

Obscuro hinc tenues umbras emblemate finxit.
Sol oriens qualis, vel cum declinat olympo
Nigrantem aduersa collustrat lampade nubem:
Nec radijs totam vibratis permeat. illa
Parte nitet, nebulæ partem caligine opacant.
Frustra quà coeunt commissa latuscula, rimas
Intendens aciem quæris: non hiscere quidquam
Musino (sic artifices dixere priores)
Hoc opere, aut minimum quauis exstare videbis.
Hos infra, ne longe oculos deflecte vagantes,
Proxima quà populo ingressu dat porta frequenti,
Ecce tibi Pario cælatus marmore patris
Filius æterni, patri simul æqua potestas.
Hic puri liquido descendens ætheris axe
(Sit monumenta mihi nostræ memorare salutis,
Nota licet, mentemq. pijs submittere curis)
Sumpsit ab integra mortalem virgine carnem
Factus homo, et denos duxit ter, et amplius annos
Per Solymum ingratas pauper vestigia terras.
Ipse Dei verbum, per quod pater optimus astra
Fecerat, aerios tractus, circumq. liquentes
Undantis pelagi campos, terrasq. crearat,
Confectas morbis vires in pristina nutu
Restituit, sæuasq. febres, maciemq. fugauit:
Cæcigenoq. dedit solem, variosq. colores
Cernere, & artificem visis ex noscere rebus.

Et ſtabili inualidos firmauit robore greſſus.
Nec paßus mutas hominum torpeſcere linguas;
Aut fruſtra ſurdas obtundi vocibus aures.
Ille etiam dulci defleta cadauera vitæ
Reddidit, atq. animas tepefacto ſanguine rurſus
Corporis in notas iußit remeare latebras,
Atq. haurire ſimul vitalem longius auram.
Quid ſatanæ dicam furiatis mentibus acta
Mõſtra trucis? sũmo peragratos quid pede fluctus
Commemorem? boreã verbo, domitasq. procellas?
Quidve alia enumerem miranda è vertice cæli
In terras veniſſe Dei teſtantia natum?
Quanta ve diuino ſapientia fluxerit ore?
At gens inuidiæ ſtimulis agitata malignis
Inſidiaſq. Deo tendit, vitæq. parentem
Perdere morte furit. quorum non inſcius, ante
Quam diram ſubeat mortem (nã ſponte ſubibat)
Myſtica ſupremæ inſtruxit ſolemnia cænæ.
Qua, ſimul accubuit, ſurgens, deponit amictus,
(Aſpice) ſeruiliq. modo ſibi lintea cinxit.
Mox vnda in peluim fuſa, quã marmore fictam
In duro fluitare vides, dominuſque, magiſterque,
Ad terram abiectus caris (mirabile viſu)
Diſcipulis, ſibi quos humiles delegerat vltro,
Abluit, extergitq. pedes: neq. parcit Iudæ
Ingrati tepida plantas perfundere lympha,

Hoc redimita ſedet miſeris ſuccurrere rebus
Sueta Dei mater: quam circum turba volucris
Cæruleo ludit campo, dominamq. coronat.
Ipſa ſuum gremio complectitur inclyta natum,
Et reddi meritos illi lætatur honores,
Seq. coli vera gaudet pietate potentis
Vrbis, & externæ magnis concurſibus oræ.
Si neſcis, hæc picta Dei genitricis imago
Parte alia veteris templi per ſæcula multa
Illita concretis in calce coloribus hæſit.
Aſt illam, ſimul antiqua ſtatione relicta,
In magis auguſtam placitum conſcendere ſedem,
Cæmentis leuiter ferro circum vndiq. cæſis,
Parietis & iuſta depicti parte reſecta,
Nutantem mouere loco, iunctiſq. coactam
Inter ſe trabibus, ne qua labefacta fatiſcat,
Huc ſacra innocuam pompa vexere, nouiq.
Tollentes frontem in mediam inſeruere ſacelli.
Votiuaſq. aditu in dextro poſuere tabellas:
Innumeras viduus paries quas ante gerebat.
Languentes illinc morbis huc tendere vultum,
Et meritas pulſis videas perſoluere grates:
Falſi quiq. graues tormentis ſæpe ſubacti
Criminis irato vitarunt iudice pœnas.
Aut qui bacchantes flammas, celeresve ruinas
Euaſere: altis aut qui ſpumantia ripis

Semina quod flammæ irradiant, sub luce videri.
Ut te qui talem Judæus conspuit amens,
Quaq. iocum quondam gentes habuere superbæ,
Nuper & infractam qui perdere fluctibus ausi,
Fragmina uel rapidis, scelus ah, consumere flãmis,
Aut ditem manibus prædam rapuere cruentis,
Ingentis spectent hunc maiestatis honorem:
Teque, tuũq. probris doleant onerasse triumphum:
Ictibus & crebri pertundant pectora seris.
Cetera diuerso splendent quæ secta colore,
Nostris posse putas comprendi marmora dictis?
Hæc puris certant niuibus candore: smaragdos
Hæc virides superant longe, flammasq. pyropi.
Chrysolithos gilua hæc referunt lauata nitore,
Nõ nigrũ hæc uincunt hebenũ? non succina nigra?
At maculis alia innatis, guttisve notantur
Aspersis, mira inter se iunguntur & arte,
Signorumq. nouis perstringunt lumina textis.
Quorum luce solum radiat, pariesq. renidet,
Ut Cilicis Tmoli, Siculæ aut conuallibus Ennæ
Omnigenum arua plagis rident distincta colorum.
Ut calthæ areolis, violæve, albive ligustri,
Narcissi, cyanive nitent gemmantibus horti.

Aspiciens mirare ultro, nec quære moneri.
Tertius hæc decimus miracula præbuit Vrbi
Gregorius, felix quo Principe gaudet alumno
Felsina, Romuleis quondam celebrata colonis.
Nec tantum fama Ausonijs se se urbibus æquat:
Sed caput euexit nitidos super ætheris axes.
Gregorius, leni magnum qui temperat orbem
Imperio, durisq. nefas compescit habenis;
Vimq. domat, magnaq. premit ditione rebelles.
Hunc Petri innixum solio pietasque, fidesq.
Sublimem attollunt humeris; hunc robore firmo
Sustentat magnis constans prudentia rebus.
Instaurans priscos hic relligionis honores,
Impulsas furijs gentes, labefactaq. regna
Erigere, aut firmare parans (ut cuiq. ruina est)
Germanos, qui sint veræ pietatis alumni,
Euocat huc fœtus, & qui vastata ruentis
Pannoniæ arua colunt: oris pubemq. Britannam
Expulsam patrijs: multa mercede doceri
Quos iubet, & quorũ usus eget, uictusque, iuuari.
Ut mox quisq. suæ prætendat lumina genti,
Atq. atauis trito palantes limite sistat.
Huc quoq. telluris iussit plantaria Graiæ
Lecta vehi, oblitos repetant ut culta sapores,
Et silua antiqua, liquido gratissima cælo
Quæ fuit, assuescant dignos producere fructus.

Iudaicæ Christi cultum venientia in agrum
Labruscæ virgulta colit, stirpisq. propagat
Degeneris latam, renouatq. ab origine vitem.
Romanisq. docens saptis ramos oleastri
Immissos oleæ pingui ditescere bacca,
A glacie teneros fœtus defendit, & astu.
Vbertas frugum largos effundit aceruos.
Dumq. alijs edunt stragem contagia terris,
Indomitiq. furit non eluctabile leti
Imperium: miseri cumulat dum funera vulgi:
Hinc nebulis longe pulsis, caligineq. atra
Cælestis puro diffunditur aere tractus,
Almaq. Romanũ ad Tyberim, vicinaq. circum
Arua Salus, roseo corpus perfusa decore,
Et gressu validas ostentans ardua vires,
Exultat, longæ & populis dat munera vitæ.
Hæc teneram nutrit sobolem, iuuenumq. valentes
Mobilium vario exercet certamine turmas.
Diuinumq. senem florenti robore firmat:
Exuit & grandem rugis, macieq. senectam.
Pax euincta comas latiali incedit oliua,
Et tuta Ausonias traducit ad otia gentes.
Longinquas eadem terræ sublimibus alis

Eijciet notis cum secta Britannia terris,
Et borea pulsata truci vicina Caledon,
Orcades & sparsæ Oceano tua iussa capescent,
Et Vaticani sacros è vertice ritus
Conuersis repetent animis, consultaq. patrum.
O tunc quanta pias implebunt gaudia mentes?
Quam longe, lateq. ferent se commoda pacis,
Errans cum gelidos Rheni glacialis ad amnes,
Atq. Albis, grex innumerus, Daciq. ferocis
Flumina curua bibens, pastoris voce vocantis
Audita, tandem Romana in sæpta redibunt.
Procumbent pedibus sanctis, & Tybridis alto
Antiquas puri mersabunt gurgite labes.
Sublimi externa gentis quot sede locatus
Hac populos media excipies testudine, pacem
Aeternam, votisq. pijs, lacrymisq. precantes?
Quos veterum firmans vera pietate parentum
Detrudes fœdas sectarum in tartara pestes.
Quiq. salutarem referasti gentibus annum
Sancte pijs, veniæq. dedisti munera largæ,
Pectora tergemino religans discordia nexu
Compones longa felicia sæcla quiete.
Talia narrabat rerum prudentior hospes:
Cum subito augustis indicta silentia templis,
Gregoriusq. micans nitido candore, ministris
Argento claris fultus, se sistit ad aram,

D 2 *Fa-*

Facturusq. Deo ſolemnia ſacra ſupremo,
Inq. vocaturus ſacris ſanctamq. parentem,
Et te Graie pater, quibus ipſe ſacrauerat ædem,
Aramque, & lectos famulos, pia verba profatur.
Tum medium late viſum ſe ſcindere cælum:
Et ſummo inſolitum delubri culmine lumen
Sidere, & aligerum celeres requieſſe choreæ.
Atria lata chorus permulcens dulce canentum
Compoſitas ſuaui ingeminant modulamine voces:
Et quales niuei per prata recentia cycni
Inflectunt liquido ſacratos gutture verſus.
Implentur lætis auidæ concentibus aures.
Pulſa modis, longūq. tremens ſonat aura canoris.
Submiſſa repetunt albati exordia prima
Voce patres, terræ populus procumbit, & vnà
Gregorium votis omnes, precibusq. ſequuntur.

FINIS.

Pag. 10. extremas externas.
18 dextra læua.

